

POSTANOWIENIE

7 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 7 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa B. K. i D. H.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 20 kwietnia 2022 r., VI ACa 904/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz B. K. i D. H.
po 2700 złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 kwietnia 2022 r., zaskarżając ten wyrok w części, tj. co do pkt 2. i 3., wnosząc o jego uchylenie w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w świetle art. 385¹ § 1, art. 385² k.c. *a contrario* oraz w świetle art. 3 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) dla oceny, czy postanowienia umowy kredytu denominowanego/indeksowanego do

waluty obcej, które w swojej treści odwołują się do tabel kursowych banków, służących przeliczeniu kwoty kredytu wyrażonego w walucie, do której kredyt jest denominowany/indeksowany na walutę krajową, a także przeliczeniu wysokości raty kapitałowo-odsetkowej wyrażonej w walucie do której kredyt jest denominowany/indeksowany na walutę krajową, naruszają interesy konsumenta w sposób rażący, ma znaczenie, iż (a) konsument nie podnosił zarzutu nieuczciwego charakteru tych postanowień przez cały okres realizacji umowy, w sposób konkludentny akceptując zasady wynikające z tych postanowień już w czasie, w którym skutki ich zastosowania były mu w całości znane, umowa została w całości, zgodnie zrealizowana a zarzut nieuczciwości postanowień tej umowy konsument podniósł dopiero po 8 latach od pełnej spłaty kredytu, a (b) kursy waluty wynikające z tabeli kursów banku nie odbiegają (i w rzeczywistości nie mogą odbiegać), w sposób znaczny od średniego kursu NBP, w istocie stanowiąc kursy rynkowe, a to – w odniesieniu do obydwu kwestii – w szczególności z uwagi na fakt, że w świetle wykładni art. 385² k.c. *a contrario* ocena tego, czy postanowienie umowy rażąco narusza interesy konsumenta nie jest ograniczona do okoliczności znanych w chwili zawarcia umowy, a realne skutki zastosowania postanowienia umownego w okresie jej wykonywania mogą mieć znaczenie dla „odkrywania” normatywnej treści postanowienia umownego z punktu widzenia naruszenia interesu konsumenta, a co za tym idzie wskazane okoliczności dotyczące wykonywania umowy oraz faktu jest wykonania powinny mieć znaczenie dla takiej oceny?

2) Czy w świetle art. 385¹ § 1, art. 385² k.c. oraz w świetle art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 uznać należy, że postanowienia umowy kredytu denominowanego/indeksowanego do waluty obcej, które w swojej treści odwołują się do tabel kursowych banków, służących przeliczeniu kwoty kredytu wyrażonego w walucie, do której kredyt jest denominowany/indeksowany na walutę krajową, a także przeliczeniu wysokości raty kapitałowo-odsetkowej wyrażonej w walucie do której kredyt jest denominowany/indeksowany na walutę krajową, są sprzeczne z wymogami dobrej wiary (naruszają dobre obyczaje), w sytuacji w której (a) konsument został pouczone (a także posiadał, wynikającą z jego uwarunkowań osobistych, wiedzę), że wahania kursów waluty obcej, do której kredyt jest

denominowany/indeksowany wpłyną na wysokość salda kredytu oraz wysokość raty kapitałowo-odsetkowej wyrażonej w walucie krajowej, a także, w której (b) przez udostępnienie kapitału kredytu w CHF oraz zastosowanie sposobu przeliczenia wartości kapitału kredytu oraz rat kredytu z CHF na PLN kredytobiorca – w zgodnym rozumieniu stron celem umowy było, aby konsument otrzymał świadczenie ekwiwalentne w postaci niższego oprocentowania kredytu?

3) Czy w świetle art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz art. 385² k.c. przy ocenie postanowienia umowy co do jego nieuczciwego charakteru brać należy pod uwagę takie okoliczności jak osobiste uwarunkowania konsumenta będącego stroną kwestionowanej umowy kredytu denominowanego do waluty obcej, jego poziom wiedzy, doświadczenie życiowe oraz wykonywany zawód, które potwierdzają, że konsument w chwili zawarcia umowy miał świadomość ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu denominowanego do waluty obcej, w tym świadomość ryzyka ekonomicznego związanego z wahaniami kursów walut, a także wiedzę, że kursy ustalane będą w oparciu o tabele kursów banku?

4) Czy w świetle art. 5 k.c. za działanie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, stanowiące nadużycie prawa podmiotowego uznane może być postępowanie konsumenta polegające na żądaniu od banku zwrotu wszystkich wpłaconych przez niego kwot, na poczet umowy kredytu denominowanego/indeksowanego do waluty obcej, która w swojej treści zawierała klauzule uznane za abuzywne i z tej przyczyny uznana została za nieważną, w sytuacji, w której (a) konsument był doświadczonym kredytobiorcą w zakresie zawierania umów kredytu denominowanych do waluty CHF, a tym samym który był świadom ryzyka związanego z zawarciem takiej umowy, (b) konsument dokonał spłaty wszystkich należności wynikających z umowy kredytu, a umowa ta uległa w związku z tym rozwiązaniu, (c) cel umowy został spełniony, (d) sytuacja ekonomiczna konsumenta w związku z zawarciem oraz spłatą kredytu denominowanego/indeksowanego do waluty obcej była lepsza niż ta, w której znalazłby się zaciągając kredyt złotowy, a także lepsza niż ta, w której konsument znalazłby się nie zawierając w ogóle umowy kredytu, (e) stopień ryzyka związany z konstrukcją kredytu denominowanego/indeksowanego do waluty obcej wypełnił

się w stopniu nienaruszającym interesy konsumenta, (f) konsument dochodził zapłaty kwot w terminie 2 lat od dokonania całkowitej spłaty kredytu?

5) Czy w sprawie o zapłatę z tytułu nienależnego świadczenia, z uwagi na uznanie umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą za nieważną w związku z zawartymi w treści tej umowy postanowieniami abuzywnymi, sąd orzekający oceniając zasadność tego żądania powinien wziąć pod uwagę z urzędu czy dochodzenie tego roszczenia przez konsumenta (a) stanowi nadużycia prawa podmiotowego w związku z jego sprzecznością z zasadami współżycia społecznego, a także czy takie żądanie (b) realizuje cel dyrektywy 93/13, jakim jest przywrócenie równowagi stronom umowy kredytu – czy też z uwagi na szczególną ochronę konsumenta wynikającą z przepisów z zakresu ochrony konsumenta, treści dyrektywy 93/13 oraz orzecznictwa TSUE, sąd orzekający nie jest uprawniony do oceny zachowania konsumenta pod względem nadużycia prawa podmiotowego z urzędu, a ochrona konsumenta ma charakter nadrzędny i nieograniczony?

6) Czy w przypadku powołania się przez konsumenta na niedozwolony charakter postanowień zawartych w wykonanej już umowie, łączącej strony przez wiele lat, których zgodności z prawem nie kwestionowano w toku jej realizowania, możliwe jest przyjęcie sankcji trwałej bezskuteczności umowy (nieważności), skoro upadek umowy może nastąpić jedynie w sytuacji, gdy nie da się jej dalej wykonywać po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych, a więc przy założeniu, że stosunek obligacyjny nadal łączy strony?

W odpowiedzi na skargę powodowie wnosili o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie

SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Nieodzowne jest ponadto wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wypowiedzią a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Skarżący zdaje się nie dostrzegać, że wskazywane przez niego zagadnienia były w ostatnim czasie przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Taka konstrukcja skargi, ignorująca aktualne orzecznictwo, które odpowiada na stawiane przez skarżącego pytania, musi budzić stanowczy sprzeciw.

Ponadto, stopień szczegółowości i silne powiązanie ze stanem faktycznym przedstawionych zagadnień wskazują, że skarżący nie dąży do rozstrzygnięcia uniwersalnego problemu prawnego, ale domaga się weryfikacji trafności rozumowania Sądów *meriti*. W konsekwencji znaczenie tych zagadnień nie wykracza poza ramy niniejszej sprawy.

Co więcej, skarżący nie sporządził w sposób należyty uzasadnienia sformułowanych zagadnień prawnych. Nie przedstawił możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych (a jedynie własny pogląd), racji stojących za każdą z nich, nie wskazał na istniejące w tym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub sądów powszechnych, ani nie wskazał na związek postulowanych odpowiedzi z wynikiem sprawy.

Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obciążył pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego.